

เพลงทยอยใน 3 ชั้นในมุมมองสัตววิทยา

กิตติ คงตุก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

เพลงทยอยใน 3 ชั้นในมุมมองสัญวิทยา
(THE SEMIOLOGY OF PLENG THAYOYNAI SAMCHAN)

กิตติ คงตุก 4736627 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : รัตนา โดสกุล, Ph.D., อนันต์ สบฤกษ์, ศศ.ม., รัชนีพันธุ์ แจ่มจันทร์, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งประเด็นไปที่การศึกษาการสื่อความหมายผ่านสัญยะในเพลงทยอยใน 3 ชั้น โดยใช้แนวคิดสัญวิทยาและมานุษยวิทยาการดนตรีมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า คีตกวีดนตรีไทยมีกลวิธีการคิดสร้างสรรค์งานดนตรีเพื่อสื่อความหมายต่างๆผู้ฟังได้อย่างไร

ข้อมูลที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งนี้เกิดจากการรวบรวมเอกสาร หนังสือและบันทึกทางประวัติศาสตร์ด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดนตรีไทย การสัมภาษณ์เพื่อสอบถามองค์ความรู้ ความคิดเห็นของผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและวรรณคดีไทย รวมทั้งการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในโอกาสที่มีการนำเอาเพลงทยอยใน 3 ชั้นไปใช้ในสังคม

ผลจากการศึกษาพบว่าเพลงทยอยใน 3 ชั้นถูกประพันธ์ขึ้นจากเพลงทยอยใน 2 ชั้นที่เดิมที่มักถูกนำไปใช้ประกอบการแสดงโขนละครในอารมณโศกเคล็ดอื่นที่ โดยสัญยะที่ก่อให้เกิดการสื่อความหมายขึ้นในเพลงทยอยใน 3 ชั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับคือ 1) *ระดับความหมายตรง* เป็นสัญยะที่มุ่งแสดงความสัมพันธ์เชิงดนตรีผ่านการสะท้อนให้เห็นถึงที่มาและคงรักษาเอกลักษณ์ด้านการสื่อความหมายของเพลงทยอยใน 2 ชั้นเอาไว้ สัญญะดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะการตั้งชื่อเพลงและการนำเอาโครงสร้างหลักของเพลงต้นกำเนิดมาใช้ในเพลงที่เกิดขึ้นทีหลัง 2) *ระดับความหมายแฝง* เกิดจากการที่สังคมได้ใส่ความหมายด้านวัฒนธรรมทับลงไปในความหมายเบื้องต้นจนเกิดความหมายในระดับที่สองที่สามารถสะท้อนค่านิยมด้านการจัดระดับความสามารถและสถานภาพของนักดนตรีและผู้ประพันธ์เพลง รวมไปถึงรสนิยมและการให้คุณค่างานศิลปะของคนในสังคมด้วย การสื่อความหมายทั้งสองระดับเกิดขึ้นได้ก็เพราะปัจจัยสำคัญด้านสังคมวัฒนธรรมที่คอยกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการคิดสร้างสรรค์และรับรู้ความหมายของคนในสังคมจนเกิดเป็นขนบการประพันธ์และการฟังเพลงไทยที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองระบบการเมืองการปกครอง วิวัฒนาการของเครื่องดนตรี (วงดนตรี) รวมถึงรสนิยมการฟังเพลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับเพลงทยอยใน 3 ชั้น ซึ่งกระบวนการสื่อความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดสัญวิทยาที่เชื่อว่าสัญยะมิได้มีความหมายในตัวเองแต่ความหมายเกิดขึ้นได้ก็เพราะรหัสหรือกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นๆซึ่งก็คือระบบวัฒนธรรมนั่นเอง

คำสำคัญ : เพลงไทยเดิม / ทยอยใน / สัญวิทยา / ความหมาย

203 หน้า

THE SEMIOLOGY OF PLENG THAYOYNAI SAMCHAN

KITTI KONGTUK 4736627 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS: RATANA TOSAKUL, Ph.D., ANAN SOBRERK, M.ED.,
RANGSIPHAN KHAENGKHAN, Ph.D.

ABSTRACT

This research adopted a qualitative research methodology to study the meaning in Thayoy Nai Samchan. The concept of semiology and ethnomusicology were employed to analyze how Thai classical music poets create the song and its meaning for their audiences.

The data was gathered by studying the historical chronology of Thai classical music, which included interviewing Thai musical scholars and doing participant and non-participant observation in the performances.

It was founded that Thayoy Nai Samchan song was modified from Thayoy Nai Songchan song which was composed for *Khon* performance in the movement of sadness. Two signs were found as the signifier of the song; first was the sign of connotation. The composer has given the name of the song and applied the structure of the former song to show the musical relation and its uniqueness in the original song. Second was the sign of denotation. It reflects the value judgment of competency in the arrangement and the musician's status including people's taste and art-value judgment.

As a consequence of the political system, the band development and the taste of the music listening, the signification process is created. This process is a code to frame people's thought and perception which has finally led into the form of composition and the way of Thai classical music listening.

KEY WORDS: THAI CLASSICAL MUSIC / THAYOY NAI / SEMIOLOGY /
MEANING

203 P.